

FOGLALAT: Magyarország (kinevezések és előléptetések; budapesti áradások 's iszonyu inség; pesti jótékony asszonyegyesület; szegzárdi kisdudóvó Intézet; Katona történeti munkái 's alapítványa; Bács megyei időjárás; 's a t.) Portugália, Spanyolország (az alkotmányos sereg újabb győzelme; Flinter kintetése a yebenesi győzelem után; 's a t.) Anglia (O' Connell pirongatást kap Maidstone indítványára; az izgató jeles visszatérő beszéde; a marylebonei választás folyama és sükere; a radicalok 's whigek meghasonlanak és a toryk győznek; Teignmouth l. követ lesz; Felső-Canadában a lázadás egészen megszüntetve; 's a t.) Franciaország (Eszterházy hg Parisban Lajos Fülöpöl 's a ministereknél; 's a t.) Németország (a hannoverai országgyűlésen egy nagy város sincsen képviselve; az új alkotmányterv; 's a t.) Hol- Belgium. Törökország. Schweiz. Lengyelország. Amerika.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Ő es. 's ap. kir. fölsége mult évi dec. 5iki határozatában Nyáry Antal b. Hont megyei alispánt es. kamarássá; Drescher Friderik h. ügyvédet pozsonyi ideigl. könyvnyomtatóvá; Pauler Tivadar bölcselet. és iörv. tanárt a zágrábi kir. akademiához természetjog-tanítóvá; Árvay Károly eszéki főpostahivatali gyakornokot a temesvári főpostahivatalhoz járulnökká nevezni és Salzmann Mihály m. kir. udv. kamrai számvevő ingrossistát nyugalmazni méltóztatott.

Mivel ő es. 's ap. kir. föls. az orsz. KK. 's RR. kívánata következtében, gyorsítani kíváná az orsz. hatósági számadásinak megvizsgálatását a m. k. Helytartó Tanács számvevő hivatalánál, az eddigi két számvevő-hivatali osztályt, az adózásit és alapítványit, egyesíteni határozá, 's az egész tiszti személyiséget még két számvevő tiszttel, ugyanannyi ingrossistával, járulnokkal és öt fizetéses gyakornokkal szaporítani rendelé; minek következtében a m. kir. Helytartó Tanács f. e. febr. 10én 2742. h. sz. a. e' keblebeli összesített számvevő-hivatal igazgató számvevőjeül Ebeczky Imre eddigi adozási osztály számvevőjét nevezé ki, f. e' mart. 6ikán pedig az újd. alapított hivatalokat következőleg tölté be: számvevő tisztekké lettek ingrossistákból: Muszenics Antal, Richvalszky Antal; járulnokokból ingrossistákká: Könyvey Leopold, Pirehala Károly, Tibold József, Sartory Leopold; díjtalan 's fizetéses gyakornokokból járulnokokká: Dömötör János, Tihanyi János, Kojadinovics Gergely, Duchon Adolf, Galambos Elek, Rózsahegy László; végre díjtalanokból fizetéses gyakornokok: Szelestey János, Valovics Antal, Tersztyánszky Máté, Schierf Aloiz, és Kuka Athanáz. —

A' m. kir. udv. kamra Szilávik József mehádiai sómászsást ugyanott mázsamesterré, helyébe pedig Lincz Károly gyakornokot; továbbá, Wimmer Lajos primási igazgatósági irnokot ugyanott jegyzővé, 's helyébe Birkes Endre gazdasági gyakornokot alkalmazá.

Bács megye sz. Iván nevű helységében egy 28 évű pórú f. e. febr. 28án 4 ép gyermeket, mind fiút, szüle, 's magzatival együtt folyvást legjobb egészségű. Hirn. —

Ő es. kir. ap. felsége szeretett királyunk Buda és Pest városait a rendkívüli árvíz által ért szerencsétlenség' első hírére addig is, míg bővebb segedelemről rendelés tétethetik, az inségre jutottaknak szempillantási fölségellésökre saját magány-pénztárából (Privat-Chatouille) 20 ezer ftot pengő pénzben méltóztatott kegyesen ajándékozni. — B Sina a György a rendkívüli árvíz által megkárosodott pestiek fölségellésökre addig is, míg a bécsi nagykereskedőknél gyűjtést tehetne, ő es. kir. fölsége az ország' Nádora rendelkezési alá 40 ezer pengő forintot ajánlott.

Buda-pesti áradás. Miatán mart. 8—9ike közt éjjel megmozdult majd 20 lábnyi vizálásu magasságban jan. 5—6ka közt beállott Dunánk jege, mindenki elfojthatni vélte kebleben szorongó érzelmit 's remény sugárnak adhatni helyet; de vajmi borzasztólag enyészett el pár nap mulva minden nyoma e' kecsgetető reménynek! A' jég tetemesb kártét nélkül takarodván le Bácsen kezdve Pozsony, Győr 's Komáromtól, Visegrádnál a kanyargó hegy- és mederszorokon jéghegyekké 's tornyokká torlott össze 's annak már is szokatlannul 's árkan tulesapongó hullámit oly irtóztatólag feltolá, hogy nemesak Párkányt egészen elárasztá 's jobbadán elmosá, hanem Esztergomnak föleg sz. kir. és vizvárosából legalább 600 házat (jobbadán a mór-téglából-vályogból- vagy kőből de vézna dongára építettek sodrott 's rombolt el) innen dulva jött Visegrádnak 's Marosnak 's ezeket majd tönkre pusztítva rontott Vácznak 's itt is mintegy 350 házat eldöntvén több elragadt hajóval, malommal, ház- v. öföfédellel, fakészülettel 's t. ef. zsákmánnyal Budapestnek tört 's ámbár itt újra megállott a jég, mindazáltal f. h. 12kén oly iszonyu gyorsan kezdte növekedni a víz, hogy kevés óra mulva a budai Vizvárosban, Tabánban (ráczváros), Országuton, Újvárosban (Neustift) 's O-Budán még a felső emeletékből is csak életveszély közt menekhetének a folyvást dagadó hullámtengerből meg az elérmült lakosok. A' budai alatt fektü bel és külvárosokból tömérdek házat rontott el a jég. sokat megsemmített az árvíz. 's még többet erősen megkárosított. O-Budán kivált több száz ház tönkre. A' lakosok jajveszékése egész Pestre 's a budai várba hangzott által, ugy hogy összehorzádt a szív némelly szörnyü látványokra. Mind ezt azonban nem is hasonlíthatni a Pesten történt rémítő pusztításokhoz. F. h. 13ikán ugyanis, miután esti 10 óra tájban 3madszor 's e' napon utósor megkondult sz. egyházinkban a vészharang, mindenki tudá, hogy az árvíz keresztül rontott a fékező gáton. A' duló özőn oly irtóztatós gyorsasággal emelkedék, hogy éjjel után 1 óra 20 perczkor már 27 lábnyi 1 hüv. 's 9 von. magasságra jutott. A' víz először is a váci gátot szakasztá meg felső részén, 's keresztül rohanván az egész városon, a soroksári gátot is átszegé. A' jég a Csepel szigeti jobb és bal vagy soroksári ágon megakadván az ez által visszatolt víz a pesti szénaraktártól a Ferencz-városba özőnlött 's még éjjel előtt a dunamelléti utczákba toltolt oly sebességgel, hogy a földszinti lakosoknál alig vala idejök saját személyök megmenntetésire. Éjjel után apadni kezdé ugyan a víz, de néhány óra mulva ujolag duzzadt 's 14én majd egész nap egyenlő állásban maradt; József- és Ferencz-külvárosokat 's az al- és feldunasor alantabb részét azonban már annyira elárasztá, hogy majd minden perczben zuhanatak össze házak és számos embert 's tömérdek barnot temetének romjaikba, mivel annyi helyre mentő ladik nem volt 's ha volt volna is, nem siethetett mindenivé egyszerre. Mart. 11ke éje semmit sem változtatott ez egész napközben gyakran meg megújult hajborzasztó tünemények, t. i. a' házont-lások és segítség v. szabadító csolnak után kiáltás mindegyre tartott, föleg

a' Józsefvárosban, hol, miat szinte a város egyéb részeiben, némellyek föld-rengést is ábrándoztak érzeni, hihetőleg nagy aggodalmuk miatt. József városban lélekrendítő jelenetek közt igen számos ember lelé halálát. Mart. 15kén kezdődött el a bel-, Terézia- 's Leopoldvárosban a házdülés, a leopoldi-külvárosban t. i. Derra 2 emeletü szegletháza omlott össze a vásártéren retentő ropogással minden lakosnak szerencsés megmenekedtek után, a' belvárosban pedig a Kendelényi-ház, a' paradicsom 's fehérhajó egyrésze 's t.; a' növendék-papság is elhagyta nagy hasadéki miatt összeomlással fenyegető lakját. Igy szinte Jankovich Miklós, Pyrker háza 's t. Igen számos helyen beszakasztá a szörnyü erőszakkal tóduló víz a hibásan készített kutakat, utczai, udvari vagy kapualatti esatornákat, a' pinczékét is súlyesztéssel fenyegeté vagy el is borítá 's föleg a' sok földalatti üregü v. pinczéjü házakat, sok helyen pedig még a' földül is bugadozott a' víz sutorogva 's örvénymódra kanyarogva. Ezen nap (15kén) délután 2 óra tájban ismét zajongva tódult Budapest közt a' felvidéki jég, 's minthogy Promontórtól egész Adonyig (hova előbbi éjjel felvert harang-kongás közt lélekrendítőleg hatott a' ráczkevi és szigetsegéi siralma és segétségutáni esengése) vagy mások szerint Tétényitől egész Faddig ugy szólván egy szakadatlan izmos tetemben állott a' fenakadt vagy a' partoktól el nem vált vastag jég, az ettől visszanyomott víz még sokkal iszonyítóbbul kezdé növekedni, elannyira, hogy éji 11 órakor az 0 felett majd 30 lábnyi (29 láb 4 hüv. 9 von.) magasságot ért! holott 1775ben csak 21 láb 8 hüv. 's 10 vonalnyi volt. Mart. 11ke 's 15ke de föleg a' 15—16dika közt éj vérbőlökkel leand följegyezve Budapest évkönyveiben A' vészharangok 15kén egész éjjelig szüntelenül zúgtak, 's a' dühös hullámok némelly alantabb fekvő utczákban a' háztetőket is nyaldosák. Az éj koromsötét volt. Összedült házfedeleken, vagy falromokon dermedezőket vagy nyitott ablakokból segélyért kiáltókat lehetelátni legörnyedezve, kiterjesztett karokkal 's alant a' hőmpölygő hullámok 's rohanó iszonyu jégtömegek közt itt ott elszórva egyes ladikokat 's dereglyéket 's rajtuk égő faklyákkal álló hajósokat, kik a' már másfél napig tartott iszonyu munka következtében kiéhezve 's hidegtül elgémberülve lelketlen mozgony gyanánt állottak mentő edényükben 's rekedt hangon kérdék: „Hol kell segély? 's tova evezétek, nem tudva, kit menntenek meg előbb a' számtalan szerencsétlen közül. A' mint egy illy ladik távozék, az életveszéllyel küzdök kettőztetek kétségbeesett kiáltózá-síkat, miket csak le lezuhanó házak borzasztó robaja szakasztott pillanatyira felben. De a' ki élé szerencsés volt naszádba juthatni, mennyi iszonyal volt azért még kénytelen küzdeni! Az atya lehoesátközök kötélen a' felső emeletablakából 's gyermekeit kíváná maga után bocsáttatni; ánde a' szegény gyöngye anyja hiában küzde a' hátramaradt többi lakossal. Kiki első akart lenni a' mentő naszádban, 's végre megharsanván az elmerüléstől tartó hajós szava: „Elég! ki képzelheti a' hátramaradtak kétségbeesést 's ki a' majd elmerülő ladikban haladók fájdalmát, kik közül majd mindegyik egy vagy több kedvest hagyott a' roskadozó házban, 's most tédre hullva kéré a' hajósokat: térnének ismét vissza kirakodás után a' hátramaradtakért, 's kérel-mét pénzzel, gyakorta évek megtakarított gyümölesével, támogatá. Sokszor visszatértek a' hajósok; de sokszor nem teheték azt, nem ritkán pedig már későn jövének! 'S minő borzasztó volt az illy éji ut roskadozó házak, taj-téző hullámok, dült falfokok, gerendázatok 's jajgató emberek közt! A' hajós szigonya megakadt 's midőn az azt föltartóztató tárgyat közelebbre huzná, mi volt! — egy anyának holt teste, ki még karjai közt tartá gyöngye me-revült csecsemőjét, kit épen étetni akarhatott, mint a' jobbában levő kis kanálból gyanítani leheté, midőn vele együtt áldozatja lett a' bösz elemnek! 'S miután ennyi 's több iszony közt végre biztos helyre jutának a' menekvők, szenvedésüknek még koránsem volt vége. Kik a' reform sz. egyházba me-nekvének, újabb szerencsétlenségbe bukkantak. A' sirbolt ugyanis a' bezuduló viziöl felázván lezuhan, 's hány ember veszté ez által életét! 'S minthogy az oda futamodtak már szinte térdig gázoltak a' perczül perczre magas-buló jéggel vegyes vízben, megfagyástól vagy befulástól kelvén tartaniok, kénytelenültek rémültökben vész-zajra kongatni meg a' harangokat másuvá vitetésük miatt, mi meg is történt, mert mind ezek, mind a' nép más része a' sz. Ferencz-rendiek házába vonult; de a' falak repedezési miatt onnan csak-hamar a' sz. egyházba volt kénytelen menekedni, 's ott éhesen, szomjan 's bőrig átízottan, hideg köveken, halálos félelem közt küzdeni a' borzasztólag hosszú éjt. Betegok nyögése, gyermekek siránkozása 's újabb meg újabb érkezök zaja és jajgatása képzélet-haladó borzadállyal tölté el mindenki ke-b-lét. Végre megviradt, 's az éhség és hideg minden perczben kiállhatlanabb kezdé lenni. A' viziöl ment házak már szülig tönve valának a' lakjokból számozott menekvőkkel, különösen illyes menedékkül szolgált a' mondottakon kívül az új épület (pattantynas laktanya), a' Ludoviceum, az invalid-és lövész-ház, evang. templom, gr. Károlyi György háza 's t. illy, hová hordák az el-rémült vagy halál torkából megszabadított szerencsétleneket 's csupán a' vásártéren ajánlkozott némi vélhelyül néhány üresen maradt fabódé, hol estig tanyázott sok szerencsétlen, midőn végre 16kán délután Albertfalvát, Pro-montórt, 's az ez és Buda közt terülő völgyiséget, mint szinte az egész Csepel szigetséget elborítva utat törvén a' jég- és viziözön, hirtelen apadni kezdé a' Duna, 's a' nép osholván, lakásai fölkeresésire indult; de vajmi kevesen lelék meg azt! Az utczákban itt ott holt embereket 's döglött barnokat leheté látni föl-akadva egyes jég-tömegek tövében, 's e' szörnyü látvány mindenkiben iszonyt gerjeszté. Nem hálálhatni meg soha eléggé némelly egyes emberbarátok ne-mes lelkü buzgalmit; illyesnek hirdeti föleg a' megszabadított nép szava b. Wesselényi Miklóst, ki több százat nemesak megmenté az enyészét örvényi-ből e' három vésznap alatt éjjel nappal hajón 's vízben levén, hanem kenyérral 's hussal is ellátá saját költségin, mint mai Ertesitök is tanúsítja, a' der-medt éhezöket; b. Wesselényivel hasonlóan munkált egy nagylelkü bécsi keres-kező Pfeiler Xaver Ferencz, illyenek továbbá: b. Prónay Albert pest megyei főispán-helytartó, gr. Dessewffy Aurél és Emil, b. Wenkheim László és Victor, b. Podmaniczky János, gr. Zichy László, gr. Szapáry Ferencz, gr. Ráday Gedeon, b. Kerekes, Péchy Ferencz, Havas és Treffer vár. tanács., Eckstein Adolf 's többen, kik, tehetős létükre több ladikot bérelvén, megmenteni sietének a' szegényeket, kik közül sok nem lett volna képes a' hajósok zsarló kívánatit kielégíteni; mert, fájdalommal kell megvallanunk, voltak oly nemtelenek, kik veszni hagyák a' szerencsétlent, ha nem tudá megfizetni a' kívánt isz-nyu díjt, és voltak még olyanok is, kik a' dűledező házakból mindennemű

holmit talpakra s kadikokba loptak, s mint valódi tengeri martalócok, szákmányunkkal tova evezének, a' könyörgő embereket veszni hagyván a' mármár omladozó falak közt! Ez iszonyúságot gátolni akarólag a' Nádor ő es. kir. fhgsége rögtön ítélő hatalommal ruházá föl a' Pest városi hatóságot, mellynek következtében minden, ki a' város polgárit s egyéb lakosit a' rendkívüli árviz miatt elhagyott házaik, szállásaik, raktáraik, boltjaik kirablása s butorai s egyéb holmijok eltolvajlása által még nagyobb inségbe dönteni mérészlén, minden rangkülönég vagy szabadítékra ügyelés nélkül kötére kerül. Ma (mart. 21kén) már szokott medrében foly a' Duna; de a' házak folyvást roskadoznak, mert a' pinczék még mindig telvék vízzel. Az éhséget s általános inséget, mellybe legalább 15 ezer ember juta városunkban, Nádorunk ő es. kir. fhgsége, István fons. fia, a' megyei s városi hatóságok és számos emberbarát lehetőség nyithetik; a' fens. Nádor ugyanis azonkívül hogy e' veszély napjaiban több ezer kenyeret szállította által s osztata ingyen ki a' könyörülete méltó ehezök közt, Budán 36 szobát vala kegyes saját lakpalotájában átengedni a' lakásiktól megfosztott szerencsétleneknek, melly szép példát emberbaráti buzgalommal követték Budavár házbirtokosai s egyes lakosai is, egy-két szobába szorulván össze, csak hogy szerencsétlen embertársaik keserű sorsát enyhíthessék. A' szegények ápolásában s élelmi zerekek ellátásukban kitünő érdemet szerének magoknak gr. Károlyi István is, ki 80 szekér kenyeret, bust s eleséget küldé azonnal a' szorongók-nak ingyen s kibírdetteté, hogy Pesttel szomszédos főt uradalma faluiban ingyen szállást adand a' laktól megfosztottaknak s a' nyavalygókát s munkára képteleneket ingyen tartandja, míg róluk más gondoskodás nem történik. Igy Károlyi György gróf is mindennap mintegy 300, lakpalotájában menedékre jutott laktalant tart. — Igy buzogtak kenyeret juttatni hajókon az inségeskedőknek, gr. Erdődy, gr. Dessewffy Aurél, b. Wenkheim László s többen. A' szomszéd helységek közül a' soroksári bíró, még mielőtt rendelést kapott volna élelem-szállítás iránt, azonnal önszántából 10 v. 12 csolnakot rakott meg kenyér s eleséggel s a' szükségűk számára beszolgáltató a' megyei hatóságnak. — Igy tett N. Kőrös és Keeskemét is; sőt még az új épületbeli katonaság is több napig kenyér illetősége nagyrészt az új épületbe szorult s általa 5-10 lakikon a' vészből odaszállított több ezernyi mindennemű népek ajándékozta. E' közben mart. 14kén itt az áradási hajók enyhítésére kir. biztosul Lónyay János m. k. helyt. tanácsos s Bihar megye főispánhelyettese neveztetvén ki, ez azonnal mart. 15kén a' magához esatlott megyei s városi hatósággal a' legszükségesebb intézkedéseket megtevé az éhséggel küzdő szerencsétlen lakosok élete fontartására s a' szarvasmarhák és lovaknak a' városul talpak által kivítésére, mi végett a' józsefi országos gyalog v. belső vásár eltítatott, az idegenek haza utasítottak, a' helybeli laktalanok a' szomszéd helységekbe szállítottak, és szállással s egyébhel láttatnak el. Maga Czegléd városa 100 pesti esaládnak ajánlott keblében ingyen szállást. A' kár mind a' két városban fölszámíthatatlan. O-Budán több száz házat elsodorván a' jég s árviz, mind ez mind az új város majd egészen eltűnt s a' vízi s rácvárosban is sok ház részint leomlott már, részint minden perczben lezuhanással fenyeget. Pesten minden utca siralmas tekintetű. A' vácsi-, uritezában és számos egyébben leszakadt mélyedéseknél s tímogatott házaknál egyebet alig láthatni. A' külsővárosokban ledőlő házak számát még nem tudhatni; de néhány száznál többre bizonyosan tehetni. Inségi tárgynál most egyebet sehol nem láthat a' szem, s a' szív csak azon egy ohajtást képes érezni: bár hathatós segély enyhítne Pesten mint országunk, kereskedésünk s minden águ mivelődésünk szívén sujtott s ha mint bizton hisszük és látjuk, czélszerű segédmodokhoz nyulandnak, gyógyulatlanul nem sokáig sajnandó sebeket s Pest újra nagyobb esziban diszben viruland fel kis idő múlva fels. fejlődünk Nádorunk s egész nemzetünk öröme, és szegény-kudarczakra azon lehetőleg kevés kislelkűeknek vagy rettegősködő vészprofétáknak, kik ez áradási csapástul Pestre esökkenést, visszalökést vagy hátramaradást jóslgatnak.

F. hónap 14ke óta mélt. Lónyay János helytartósági tan. s Bihar-megyei főispáni helyettes van ő es. kir. fhgsége által az itteni jelen veszély miatt szükséges hathatós rendelkezések megtételére mint kir. biztos fölhatalmazva, s a' megyei s városi hatóság a' fenirt czéla kezeiben egyesítve. Fárhadatlan ügyekezettel folytatja is munkásságát, azt nem csak az inséggel küzködők felségítésére, hanem a' városnak minden tekintetbeni biztosítására s megnyugtatóására intezve, tegnaptul (mart. 20ától) fogva ül-helye a' kir. biztosnak a' Servitálnál van. A' lak s élelem nélkül maradt roppant tömeg számára mind a' es. kir. katonai raktárokból, mind több vidéki helység s birtokosok által lelkes buzgósággal annyi kenyér s egyéb élelmi tárgy adott, hogy abban jelenleg a' város szükségét nem lát. Több helyen kenyér ingyen osztatik az ügyefogyottaknak, a' kevesbbé megszorultak számára pedig olesón, 10 kiral számítván egy közönséges nagy kenyeret, árulatik az; a' dolog nélküli létel rosz következményei elhárítására s hogy az olly nagy számban levő, kenyér s vagyon nélkül maradtoktól táplálása továbbra is lehetséges legyen, nagy gond és figyelem fordittatik arra, miszerint a' szegénység illő fizetés mellett dolgot kapjon (gyalog munkás napszáma 20 garas, marháé 3 fr.) s hogy a' dologtehetők csak munkájok által megérdemelve tápláltassanak. A' lak nélkül maradtak nagyobb tömegekben a' Ludoviceum, sz. Ferencziek épülete, invalidház, újépület, k. kuria, s lövészház-nál tápláltatnak; a' betegek számára is rendelkezések tétettek, mi végre az ugynevezett tábori kórház most készítették el. A' rommá vált külvárosokban még megtalálható vagyonok biztosítására s azon elfajult emberek zaboláz-tatásukra, kik illy veszély alkalmát gonoszság-gyakorlásul használni hajlandók lennének, rögtön ítélő hatalommal ruházottat föl Pest városa. A' sérelmet szenvedett s roskadott házak összeiratnak s látható jellel jegyez-tetnek meg; azok, mellyeknek összedülese után tarthatni, haladék nélküli le fognak bontatni, mi által az itteni lakás s járáskelés teljesen biztosítva leendő. A' halottak számát még tudni nem lehet, összeszedetésekre s eltakarításukra már rendelkezések tétettek. A' Főhg-nádor folyvást mindenek el-rendezésiben országiszerte ismét bölcsességét tanusítja s olly sikeres mun-kásságot fejleszt ki, melly illy veszélyes körülményekben egyedül vezethet czéla, e' végbül az új Muzeum építetését mainaptul (mart. 21kétől) fogva folytata-ndja, hogy a' napszamosak s kézművesek élelmet kapjanak; főhg István személyesen jelenvén meg naponként a' veszély óráiban mind a' jelenben segélyt s vigasztalást, mind a' jövőre szép reményeket nyújtott. Az inség elhárít-tatása végett aláírások nyittatnak; miktől igen sokat reményelhetni. Sina b. e' szent czéla 40 ezer pfo stot szánván, rendelést tön ennek a' fens. Nádor ke-zébe lefzetettésre. Csepel szigeten is igen nagy rombolást követett el az árviz, a' megyei bölcs előljáróság által rögtön négy hajó küldetett oda, mellyektől azon hír érkezett, miszerint ott némelly helységek az árviztől majd egészen elsdorrtak, de eddigi tudomás szerint ember-élet nem vészett, eleségben még eddig ngyan nem szenvedtek hiányt, a' szomszédok azzal ellátván őket; azon-ban tegnap (20án) Pannonia gőzös szállítani ment oda éllemi tárgyakat szükséges előgondoskodásul.

Bácsból. Néhai Katona István kalocsai kanonok, kinek emlékezetét az olvasó előtt fölvezetni alkalmasint fölösleg munka lenne, végintézetében — melly talán kevés előtt van tudva — úgy rendelkezett, hogy azon tőkepénz-nek, melly hátrahagyott vagyonának — s e' közt számos munkáinak is —

árából kikerülne, szegény de jó erkölcsű s jelesb észtehetségű tanulók, is-kolai pályájok folyása alatt évenkénti segedelmet kaphassanak. Alkalmasint az illy végintézetű massák körüli nehézségek, vagy talán a' tőkének gyara-pítása szántszándékos halasztás által, lehetnek okai, hogy a' rég elhunytak ezen emberbaráti jeles rendelkezése nem léphetett egész mivoltában életbe. A' ezél könnyebb közelítésére azonban a' kalocsai érsek ő exca parancsából e' napokban egy körlevél bocsátatott szét az egyház-megyében, mellyben a' megboldogult alapító többféle munkáinak Kalocsán még halomban talál-kozó némelly példányai iránt tétetik értesítés, s illetőleg azok megvétele iránt ajánlás. Ha ez alapítvány nemes czélja már magában is nem volna elég serkentés, bizonyára szerencse lesz sokra nézve, ki a' magyar történeteket kedveli s ki a' megboldogultnak jeles munkáit eddig nem bírta, tudni: melyek, s milly rendkívül csekély árúak legyenek ezen példányok. A' kör-levél ezeket közli: 1) Historia Pragmatica Regni Hung. 2 kötetben. — Egész munka. Ara 48 kr. pengő. 2) Epitome Chronologiae. 3 kötetben. Szinto egész munka s ára 1 fr. peng. — 3) A' Historia Criticából: az Arpád-ház idősakából megvan a' 6 és 7 kötet, vagy is a' Tatárjárásutól idősakok IIIkik Andrásig. A' vegyesházi idősak 12 kötetben egészen meg van. Az ausztriai idősakból hiányzik ugyan a' két első kötet vagy is sorszám szerint a' 20dik és 21dik, de a' 22iktől kezdve, melly a' Zápolya s I. Ferdinand idősakát folytatja, megvan ismét egész a' 32dik kötetig, melly III. Ferd. halálával végződik. A' többi a' 41ik kötetben kívül nincs meg. Összesen tehát a' Historia Criticából van 26 kötet, s külön külön egyegynek ára 12 kr. pengő, ösz-szesen pedig mind a' 26 köteté 5 fr. 12 kr.

Bácsban, miután a' tavasi szellő már egészen kibontá a' földet a' fagy fogaiból, a' közelebbi mart. 7dikén ismét egy lányi magasságu hó esett, melly a' vidéket újra egészen téli színbe öltözteté. Azonban ma (10dikén) már ismét hatalmasan enyészik a' hó, egy kis déli szél nekí s alkalmasint hire sem lesz többé. Bácsban a' gabona-fajok ára eddig az őszibe képest, körülbelül a' bennök fekvő tőkének szokott — s illy tél után nagyon is megérdemelt — pCentjével növekedett. Az utak mindenfelé rosszak s való-ban elkelne, ha a' kocsi oldalára egy csolnakot is lehetne alkalmazni amugy a' levegőben függöt — mint a' gőzhajóknál szokás.

A' pesti jóteköny asszonyegyesület pénztára ez idén az új évi aláírások utján 1221 v. f. 26 krt; a' f. e. jun. 7én tartatott tánc-zomulatság által pedig 3076 v. f. 5 krt; s a' f. e. martius 6án a' nemzeti színházban adatott vigjáték s hangszat által 609 v. f. 9 krt nyert; miért is az érdeklött egyesület, számos gyámolt nevében, mind az új évi aláírás-ban s a' január 7ki táncvizigalomban részesült emberbarátoknak, mind pedig s különösen a' pesti nemzeti játékszinre ügyelő választottságnak szives köz-szönetét ezennel nyilatkoztatja.

Szegzárdon a' helybeli kisdudovó Intézet javára a' megye-házi nagy teremben mult jan. és febr. 22dik napjaiban adott táncvizigalnak s az utóbbin nagy-lelkű asszonyiságok által e' czéla öldozott adományai fe-llett tartott sorshuzás által 2860 v. for. folyt a' fenírt Intézet pénztárába. Midőn az illető választmány a' közönséget erről tisztelettel tudósítja, egyszer-s mind kötelességének ismérő a' n. lelki adakozóknak hó segedelmeikért tar-tozó köszönetét kijelenteni.

M. Tudós Társaság. I. A' VIIIk nagy gyűlés által kütűzött ezen törvénytudományi kérdésre: „honnan vette törvényeinkben az ősi javak' elidegenítésének korlátozása? mikép gyakorolta-tott az korszakonkint? s a' polgári társaságra nézve át-talában mik voltak annak hasznos és káros következesei minden oldalról? f. e. martius 19kig miut határnapig következő jelmon-datu négy pályárat érkezett ahulirhoz:

1) Friendship and virtue met each other in the golden age returned and hung over street the town.

2) Kik a' pályán futnak, mindnyájan futnak ugyan, de egy kapja a' diadalmat.

3) Quis se habet, nihil perdidit.

4) Miskolcz, Sajó V. J. E. F.

II. A' szinto 1836ban kihirdetett természettudományi föladásra: „k é-szittessék bármelly magyarországi, hozzákapcsolt tar-tományokbeli, vagy erdélyi terjedelmes vidék' termé-szettudományi leírása: egy illy jelmondatu pályamunka érkezett „des principes simples et uniformes gouvernement l' univers" mellynek tárgya hazánk' kárpátinak természettudományi leírása.

A' jelen köz inség okozta körülmények következtében a' mélt. másod-elnök ur' rendelkezései, a' társaság' gyűlései, utóbbi intézkedései, fel levén függesztve, az előszámlált pályáratok, jelígés levelekkel együtt, tizenegy rendes és levelező tag jelenlétében egy nyalábra lepecsételtették az academiá' s két tag' peccéteivel, s tisztügyre vételég, a' levéltárnaknak adattak által. Pest martius 20án 1838.

D. Schedel Ferencz m. k. titoknok.

PORTUGÁLIA.

Lissabon, febr. 12én. F. h. 10ki cortesülésben az új pénzügyi ja-vaslatot olvasák fel, mellyből kitetszik, hogy a' banktársaság kész szer-ződésre, miként a' kormány pénzre. A' pénzügyminister oda nyilatkozék, miszerint csak mulékony eszközöket használhat, mellyek utóbb a' jöven-dő biztosításul szolgálhatnak s e' nézetből kell tekinteni a' jelen pénz-ügytervet is. Vascellos azt válaszolá: valljon miből élend a' kormány 6 hónap után? Mire a' minister a' jelen rendszabályok által hat hónap muivást a' vámjövedelmeket elő felvételektől (előlegezésektől) szabadnak nyilvánítá s ezáltal a' kormány mintegy 300 contot kap s ezenkül még más adókból ezer contot reményl, s teljesen meg van győződve, hogy mihelyt a' cortes akarja, a' nép megfizeti adóját, s az ország állapotja egészen más szint öltend magára. Franzini azon tervet hozá fel ismét, miszerint pénzkaphatás végett a' gyarmati birtokokat kellene zálogul le-köni, de ezt a' cortes közhangulag félveté. — A' Times portói irata szerint nem ritka eset, hogy az eltemetett holt testeket a' kutyák kika-parják sirjokból, minek gátolatása végett az egyházakat kezdék hasz-nálni sirhelyül. San Lorenzo do Bairro hatósága midőn ezt a' törvény értelme szerint megtiltana s temetkezésül különös helyet mutatna ki, azon borzasztó látványnak lönek szemtanúi, miszerint a' kutyák holttesteken rágódnak az utcákon. Az első temetéskor a' lakosság a' halottat az egyházba akará temetni, s mivel a' bíró nem tudá lebeszélni e' szándék-jokrol, Averióból csapatokat rendelt, mellyek jöttére a' lakosság szét-futott. Egyikét közülök utólérve a' katonaság, sirására kényté s mivel ezt tenni vonakodott, agyonlőtték. E' borzasztó s istentelen gyilkolásra a' hely lakosi dühbe jöve ismét összegyűltek s a' katonaságot visszavon-ulásra kényteték, a' hatóság futásban keresé menedéket s csak néhány

nap mulva tértek vissza, midőn a nép dühbe lecsilapult. Egyébiránt az ingerültség folyvást nagy 's a nép bosszúért szomjazik. — Lissabonban febr. 12én emberi emlékezetet haladó szelvéscz uralkodott.

SPANYOLORSZÁG.

Madrid, febr. 21én: Ofalia gr. rendkívüli munkássága egészen új fordulatot adott a politikai ügyeknek. Még az angol követ is megvallá, hogy soha nem kapott hamarabb választ politikai, iratira mint épen most. Sőt az annyira szövevényes kérdést Mexico iránt is, végre földlá Ofalia példás munkássága. Egyébiránt a miniszterelhök folyvást teljes erővel törekszik együttmunkálást kieszközölni a franciaia kormánytul, mit a madridi föllengősdiek mindenkép akadályoztatni iparkodnak. A mai cortes-ülésben de las Navas gr. igen gáncsolá a minisztereket a bejarai portgárkatonaság fölözlatása miatt Salamanca tartományban, mivel szerinte ezen önkénytes csapat házat 's családkörét elhagyva, mindig vitézül harezolt a zendülők ellen. E vádra azt válaszolá a belminister, hogy a felözlatás csupán ujdön 's törvényszerű rendeztetésök miatt ment véghez, mely szerint az ország csupán azok kezeibe adhat fegyvert, kik biztosságot tudnak előmutatni földbirtokban. A tengerész minister ez alkalommal nyilvánítá, miszerint két szállítóhajó-kiállításra már megkapá a szükséges költséget. D. Francisco de Paula infans folyvást követeli, születés-jognál fogvást, a tanácsban ülhetést; mit azonban bajosan fog elérhetni, mert az alkotmány világos értelme szerint e jogot csupán élő spanyol fejedelem fia igényelhetik. Altalányos hiedelem mindazáltal, hogy a törvényen kívül még a kormányzó királyné sincsen az infans részén, mert már kétszer jelölték ki tanácsosul külön tartományok d. Franciscot, 's a korona mindkétszer elmellőzvéen őt, mást választott meg. Közönségesen tudják Madridban, hogy a kormányzó királyné 's d. Francisco közt féltékenység uralkodik. — Flinter tábornok fényes diadaláról, Yébenes mellett már hivatalos sügönyök is érkeztek fővárasunkba, mikből kiviláglik, miszerint Jara, carlosi csapatvezér, 130 holtat, 300 sebesültet 's 1340 foglyot veszte, míg e szép süker egy emberökbe sem került az alkotmányosoknak. A foglyok közt számos előbbkelő is találkozik. Váratlanul támadtatván meg a carlosiak, minden védelmi próba nélkül azonnal futásnak eredtek. Az alkotmányosdiak kímélettel viseltetének a foglyok iránt, 's csupán azokat lövették föbe, kiket szökevényeknek 's az ellenséghez pártoltaknak ismértek meg. Ugyanazon sors érte bizonyosan a foglyok közt volt „El tuerto de Espanna“ nevű híres rablót, 's két navarrai testvért, kik Nava Hermosaban iszonyu kegyetlenségeket vittek véghez. A királyné Flinter tábornokot e vitézségeért sz. Ferdinand-rend kiskeresztjével ajándékozta meg. — Cazorlai (Jaen tartományban) hírek szerint, Sanz tábornok hat zászlóaljjal indult a Sierra de Segurában tartózkodó Basilio Garciait üldözni. —

ANGLIA

A febr. 26iki parlamenti ülésre visszatérőleg a hosszú de igen érdekes vitának következő részleteit közöljük. Mindjárt az ülés kezdete után így szólalt meg Maidstone: „A ház kíméletét kérem ki első parlamenti beszédemért; (a fiatal szónok most ül először parlamentben) de mivel e ház több tagjait eskütörésről 's egyéb undokságokrul vádolák, kénytelennek látom magamat a dublini tisztelt 's tudós követ (O'Connell) kikelésit visszautasítani. (Tetszés az ellenzési részről.) Nem személyes ügyben lépek föl, hanem a ház bücsülete az, mit védni fogok. Ennek következtében élénk sajnóval teszem azon indítványt, hogy a dublini tisztés és tudós követet pirogassa meg a ház. Engedjék meg Önök a titoknoknak, fölolvashatni a tisztés gentlemannek a korona 's horgonyvendéglőben mondott beszédét, vagy legalább annak egy részét.“ O'Connell: „Nem, nem! Én az egész beszéd fölolvastatását kívánom. (Halljuk! 's kacaj.) Hogy valamely beszédül ítélhessünk, egészen szükség azt hallanunk. (A titoknok elolvassa az érdeklött beszédet, 's e szónak: „O'Connell ur az asztalra hág“ nagy derűtség támad a házban. Midőn a botrányt szülte hely olvastatik, a toryk roszalás, a szabadelmük pedig tetszés jeleivel nyilvánítják érzelmiket.) Az elnök: „Szókás, hogy mindenkor, midőn e ház valamelyik tagja ellen vád támad, a vádolt szőljon előbb. A vádoló azután a szerint köteles indítványát módosítani.“ (A tory részről tetszés.) O'Connell: „Ambár sehogy sincs inyemre a szerepek illetén kiosztatása, sietek azonnal teljesíteni Önnek határozatát, elnök ur. Ohajtám ugyan, hogy a ns lord tegye előbb indítványát, mivel szándékom volt utána rögtön vizsgálatot hozni javaslatba, (több tory: „Ó! Ó!“) nem mintha panasgom volna talán a ns ifju lord ellen; mert megtámodását nem igen tehette volna nagyobb kímélettel; de én valóban nem tudom, mi okbul panaszkodik. (Kacaj.) Nevesenek bizvást Önök, uraim! (Kétszerezett kacaj:) még egyszer mondom, nem tudom, miért panaszkodik a ns lord. Arról vádolnak, hogy ezen egész házat megsértém, 's ennek bebizonyítására, egy olly beszédem részét olvassák föl, melyben csupán egy parlamenti felekezetet támadék meg. Elhiszem, hogy szavaim nem voltak a ns lordnak inyére, mert ő maga is azon választás-vizsgáló biztosság tagjainak egyike, mit iszonyu részrehajlásról vádolék. A tett dolgot nem tagadhatni. E házban már sokat vitáztak keresztyénségről, az ünnepe szentségtelenítésről, 's egyéb hasonlókrul; ámde én sokkal nagyobb vétekek tartom azt, midőn valaki önkényleg az Isten szent nevét hí a bizonyosságul, hogy ez vagy amaz ügyben igazságosan ítéland, holott bensőleg már előre tudja, hogy esküjét teljesíteni nem fogja. (Halljuk!) Véli a ns lord, hogy e házban ollyasmi még nem történt? Ki a választás-bíráló küldöttségeket pártosságágtól menteknek nyilatkoztatná, azt valóban szemüül szembe ki lehetne kaczagni. (Halljuk!) A közvélemény már rég egyhangulag megvesztegetettnek mondja e bíráló törvényszéket. Mi itt mindenkor előre tudjuk, mit fog határozni a ház biztossága vagy választmánya. Itt volt e egyik este a ns lord, midőn Younghall ügyében nevezteték ki választmány?

Hallá e azon hangos tetszés-kiáltást, mellyel politikai barátai megtűsztelek az említett követet? (A toryk: „Nem, nem.“ a miniszteriek: „Igen, igen!“) Még tapsoltak is neki. (Zajos: „Nem, nem! Igen, igen!“) Néhány szabadelmü fölkiált: „Én is hallottam!“ Tett dolog, miszerint a ház e felekezete pártoskodva cselekvék 's megszegé esküjét. (Nagy izgás.) Az átelleni urak valóban szüzi szemérmét mutatgatnak, mintha még soha meg nem pöndült volna e tárgy, pedig már mult novemberben kimondá Buller ur, miszerint az alsóház választás-bíráló biztossága olly emberek gyüledéke, kiket bücsület, erény 's eskü koránsem tartóztat vissza párt-érdek kérdésben forgásakor. S Buller urat nem ezafolá meg senki. Ha sonlag nyilatkoznak lapjaink is, különösen pedig a M. Chronicle 's a Times. Én részemről ez egész bíráló munkát rendes törvényszékekre kívánám ruháztatni.“ Pártja hangos tetszése közt végezvén beszédét O'Connell, a házat elhagyá, mikép azt olly esetekben tenni szokás. Maidsone: „Mind az, mit a tisztés dublini követ monda, nem vala képes határozatomat meggyöngíteni. (Halljuk!) Ha a ns lord és stroudi követ (Russell) megmarad indítványa mellett (az exeteri püspök ügyében), ám támogassa azt elég 's alapos okokkal, és én vele szavazandok.“ (Halljuk!) Ezután következő indítványt tett Maidstone: „1) Nyilatkoztassa ki a ház, hogy az említett beszéd azon része, mely több alsóházi tagot esküszegésről vádol hivatalos munkálatában, hazug 's a ház méltóságával ellenkező rágalom; 2) hogy O'Connell az által a ház szabaditékit megsérté.“ Howik, a hadaminister, napirendre kívánt térni, mivel szerinte az indítvány-elfogadás épen nem fog célra vezetni. Ezután Russell kelt föl, 's igen kemény kifejezésekkel törekvék neveltségessé tenni olly nyilatkozásról vitatást, mellynek semmi komoly következménye nem lehet. Maidstone tehát még egy 3ik indítvánnyal lépe föl, „hogy a tisztés és tudós dublini követet meg kell helyen pirogattatni.“ Több szónoklat után, az indítvány ellen és mellett, az indítvány első cikkét 263 szóval 254 ellen csakugyan elfogadá a ház. „A toryk tetszésrivalgása, mond a M. Chronicle, úrjöngéssel volt határos; John Tyrrell, kit buzgalma mankókon biczegteté az ülésbe, diadalmi tekintettel kanyargatá azokat feje fölött. A zavar legmagasb fokra hágott, midőn Callaghan (corki követ, 's hentes, mint a Standard mondja, e csinytalan lap ezt kiáltja a tisztés követ fölébe: „Optat ephippia bos“ 's e szókat így magyarázza: „Disznófülből nem csinálhatni selyemzacskót“, Roche, Gillon és Somers egymásután fölállva nyomadékosan erősíték O'Connell minden szavát, 's fölözlítették a torykat ellenkezőnek bebizonyítására, maguk pedig készeknek nyilatkoznak minden büntetést együtt szenvedni a vádolt O'Connellel. Most Brotherton „az éjféli kakas“ elhalasztatni kíváná az ülést, talán reménylén, hogy így majd egészen feledékbe jut a kedvetlen tárgy; de indítványa nem talált viszhangra. Ennek leültetése után a 2ik cikk iránti szavazáshoz fogott a rendkívül fölzigatott ház. Russell nyilvánítá, hogy most, miután az első cikket már elfogadá a ház, ő is az indítvány mellett fog szavazni; megjegyzé mindazáltal, hogy O'Connell állítása még azért koránsem leend hamisnak bebizonyítva, ha a toryk többséget találnának is nyerni. Szavazatkor 293 szóval 85 ellen a 2dik cikket is elfogadák. Most ismét elhalasztatni kívánák az ülést; de az indítvány újra tetemes többséggel megbukott; miután azonban Buller Sugdenre is kiterjesztetni kíváná a pirogattatást, mivel a szabadelmü választmányokat rágalmazá, Peel R. támogatása mellett végre mégis keresztül ment az elhalasztási indítvány. Peel alkalmasint azért támogatá ez indítványt, mivel látta, hogy a fölindultság e magas fokán, okos vitatást nem leheté várni a fenforgott kérdésnek. Russell, neveltségessé akarván tenni az indítványt, Newgatebe javasla küldetni O'Connelt, mit magok a toryk sem mertek támogatni. Másnap még egyszer el akarák mellőzteni a kérdést; de ez indítvány 249 szóval 225 ellen újra megbukott és zajos vita után végre 29 szónyi többséggel elhatározaták, hogy O'Connell urat meg kell pirogattatni. Más napra tehát azonnal a házba idézék az izgatót. A torylapok igen örvendnek ez eseményen, a szabadelmük pedig azzal vigasztalják magokat, hogy a közvélemény minden esetre O'Connelt pártolja. E fontos határozat után febr. 28án dugva volt az alsóházi terem 's karzat kíváncsiakkal, kik hallani akarák az O'Connelle várakozó pirogattatást, 's hallani, mikép fogja ezen alkalommal magát viselni az izgató. Midőn Maidstone indítványára a napirend fölolvastaték, kérdé az elnök: „Helyén van e O'Connell?“ O'Connell: „Itt vagyok, sir.“ (A gentleman ismét leül) Elnök: „Tessék Önnek fölkelni.“ O'Connell föláll. Elnök: „O'Connell ur! Ön egy nyilvános ülésben olly kifejezésekre engedé magát ragadtatni, mellyek következő határozatokra bírák a házat. (Főnebb említők már az elfogadott három indítványozikket.) Gyalázatos esküszegési vádnál nagyobb nincsen. Nem esudálhatja Ön, ha ez méltó boszankodást ébreszte azokban, kiket Önnek vádjja érdekle, 's hogy Ön azáltal e ház szigoru roszalását 's gáncsát voná magára. Ön igazolni törekvék ugyan magát, nyomadékosan állítván, miszerint a mostani választás-bírálat fonák rendszere bírá Önt olly sértő kifejezésekre, 's hogy Ön a közvélemény-fölingerlésben vélt ellene hathatós segédeszközt ébreszteni; de úgy vélem, nem szükség említenem, hogy azon időben, midőn Ön e háztól roszalt kifejezésekkel élt, épen e ház majd egyhangulag jónak találá gyógyszerül gondolkozni az Öntől gáncsolt rosz számára, melly szerint Önnek ereje 's ismeretei nem tehetek volna egyéb hasznót 's czélszerűt, mint előmozdítását següti az olly orvosló rendszernek. Mondá Ön még védelmeül, mit nem tagadhatni, hogy mások is éltek az Önéhez hasonló sértő kifejezésekkel. Eddig e ház általányosan ugy hívé valódi méltóságát legjobban megőrizhetni, 's az ész parancsát legezlszerűbben teljesíteni, ha rágalom 's félreértés ellen kötelessége hü teljesítésiben keres közvetlen óialmat 's védelmet. Most azonban egészen más eset forog kérdésben, most, midőn t. i. e' ház egy tagja azzal törekszik ez egész gyülest megfosztani a nyilvános

böcsüléstől, hogy annak több tagját esküszegésről vádolja. Senki nem tudja Önnél jobban, miszerint e' hazza törvényei 's alkotmánya az alsóházat oly nagy hatalommal 's tekintettel ruházák föl, hogy annak végzése a' hazai jólétre mindig hatalmas befolyásuk, 's hogy hatalmat csak olyanok gyakorolhatnak észszerűleg, kik tiszteletét 's bizodalmat bírják a' közönségnek. Első kötelessége e' ház tagjainak, minden illő eszközzel föntartani e' bizalmat, melyet a' hazza 's e' ház érdekei egyenlőn annyira kívánnak. Ha szerencsétlenségre azon idő eljőne egykor, melyben e' ház erkölcsi hatását 's a' nép böcsülését elveszítő, akkor jogtalan követeléseknek ellenszegülése is szükségkép annyira gyöngülne, hogy e' nagy, most népszerű, gyülekezetet minden keletkező akarathabozás ide 's oda hajtogathatná, a' nyilvános érdekek nem csekély kárára. Méltatlan lennék mostani helyzetemre, ha mely részvétel nem viseltetném minden iránt, mi e' ház böcsületét érdekli. Fájdalommal látom tehát magamat kényszerítve, kötelességem teljesítési által illy gánesoló észrevételeket tenni egy követ magaviselete ellen, ki e' ház nagy része ellen fölhozott állításival annak böcsületét csonkítani törekvék. Nincs már mit mondanom, mint, engedelmességgel e' ház parancsának, O' Connell urat megpirongatni, mit ezennel teljesítek. Mindkét oldalról harsogó tetszés 's rosálás közt így kezdé válaszolni O' Connell: „Sir! E' házról választott védelmi rendszer tetemes kedvezéstől foszta meg engem. Mit ez által személyesen szenvedek, szót sem érdemel; de bezeg életfontosságú ám e' házra 's országra nézve, hogy az előbbinek tettei olyanok legyenek, minőkben a' nyilvános vélemény ne lellessen botrányra alkalmat. Nem azért, Sir, mivel magunkról mondjuk: tiszták vagyunk, hiendi az ország, hogy csakugyan nem terhel bennünket mocsok. (Tetszés.) Nem azért tartand bennünket a' közvélemény tisztáknak, mivel 9, 19, vagy bár mennyi szóval azoknak nyilatkoztattuk magunkat. (Halljuk!) Halljuk! Rám nézve, Sir, e' ház erkölcsisége vagy az ellenkező épen nem lényeges körülmény; de a' joggyakorlásra nézve főfontosságú, hogy e' ház határozati szabadok legyenek minden politikai vagy párt-részrehajlástól. Véleményem szerint, melyben hihetőleg az ország is osztozik, Sir, oly határozattal, minő a' most kérdésben forgó, koránsem tisztítja ki magát a' ház. Hangzatjok szerint bírálván szavaimat, nyilváníthatja e' ház, hogy azok a' teudologgal ellenkeznek? Akarja e, kérdem, e' hazban valamely gentleman, benső meggyőződésből mondani hogy a' választás-bíró biztosságok pártatlanok? (Halljuk!) Még egy tegnap fölhozott indítványban is nyíltan létezének mondatok e' pártosság. Nem tagadák többen, hogy sok követ, ki esküvel fogadák a' jog 's lélekisméret szerinti határozást minden választási pörben, párt-érdekektől 's hajlamoktól engedé magát vezéreltetni. Ha ez nem esküszegés, ugy valóban nem tudom, mit kell annak nevezni. Ám örvendjenek az ellenoldali urak; de kérdem, velük leend e' közvélemény szava? Hogy erre igennel lehessen válaszolni, előbb meg kellett volna mutatniok, miszerint a' kérdéses ítélőszékek nem vezérelteték magukat pártnezetektől; — ugyan tették e' őket? Nem! (Hangos tetszés a' szabadalmú részről.) 'S nem is tehetik ezt! Mi a' ház előtt heverő törvényjavaslatot illeti, az egy irgalmas kiáltást sem ér, mert pártra-szítóknek nevezi ugyan a' most főnálló törvényszékeket; de nem javít rajtuk semmit. Nem akarom sérteni azon urakat, kik azt behozák; de ismétlem, e' gyógyszer nem segít a' bajon. A' közvélemény már rég ellene nyilatkozott e' korhadt rendszernek. (O' Connell egy eziránt kijött jogtudományi röpkeiratot olvas föl) E' mostani rendszer kiállhatatlan az ország azon részire nézve, melyből jövek; én azt mélyen érzém, 's azért kapék most pirongatást. (Tetszés a' szabadalmú, „Ó! Ó!“ a' tory padokrol.) Látom, az átellemi uraknál nem igen nagy népszerűséggel bírok. Lehet, hogy magam vagyok; de azt megbánni nem fogom soha. (Hangos tetszés.) Miért épen engem támodnak meg azon érdemes urak, 's miért nem inkább azon férfit, ki nézetimről könyvet írt, minden könyvkereskedésben kaphatót? (Halljuk!) Mondom Önöknek, sem az én szavamat, sem a' népét nem fogják Önök elnémíthatni. Én tisztelem e' körülmén illő gentleman-gyülekezetet; de semmi testület iránti tisztelet nem fog engem arra bírhatni soha, hogy ki ne mondjam az igazságot. Galileit börtönbe esukák, midőn tanítá, hogy a' föld forog a' nap körül. (Halljuk!) Ámde még akkor is, midőn a' lakatokat és zárokat rá esukták, folyvást ezt kiáltozá a' kuleslyukon: „E pur si muove!“ ('S még is a' föld forog.) (Harsogó tetszés.) Nyuljanak kebleikbe, uraim, 's feleljenek: való volt e vádnam? (Nagy tetszés.) Egy nap is alig mulhatott el, hogy újabb meg újabb választásbírálati ocsmány történetesekéket ne kellett volna hallanom. (Több példát idéz elő.) Ugy látszik, némelly gentlemanek a' feledés édes italából szörpölgettek, 's hogy már a' kétszerkettőre sem emlékeznek. (Halljuk! 's kacaj.) A' közönség, uraim, azt mondá, hogy Önök megsérték az igazság 's illedék elveit, 's Önök mégis igazolással lépnek föl, 's kilencz szónyi többséggel valónak állítják azt, mit a' közönség hazugságnak nyilatkoztatott. (Nagy izgás.) Milyes már most Önök igazolásából? Én nem bánom 's nem is számom szavaimat, nem is vevék vissza belőlük egyet sem, 's most sem veszek egy bötüt sem vissza belőlük. (Dörgő tetszés a' szabadalmú részről. Hosszas félbenszakasztás.) Sir! én vizsgáló biztosságot akarék kívánni; de eddig azt tennem nem engedék meg, 's így tehát most teszem az indítványt. Engedjék Önök tanubizonyítványokkal visszatorlanom határozatukat. (Haragos tetszés.) Nevezzenek Önök ki biztosságot, 's választassák meg olly móddal, mikép az leginkább megfelel a' közvéleménynek; tegyék mind a' két párt főnökeit a' jegyzékre. (Halljuk!) Nevezze ki őket az elnök. E' biztosság előtt e' ház minden tagját hiballgatandom, 's együl egyig vallomást kelendő tenniök, hogy e' házbeli biztosságoktól választási pörökben igazságos határozatot nem várhatni. Engedjenek Önök, böcsületességükre kényntem Önöket, engedjenek nekem vizsgáló biztosságot. Önök mocsoktalan

's feddhetetlen törvényszékekkel bírnak, melyekben olly férfiak ülnek, kik minden magányos pártnezet mellett mindig híven teljesítik bírói kötelességüket. Önök pártatlan eskütszékekkel bírnak, a' kétes kérdéseket egyik helytől másikhoz utasíthatják, 's a' bírák megjavíthatják vagy vezérelhetik az eskütszékek ítéletit. De e' ház törvényszéki határozatit ugyan ki módosíthatja? Senki. A' világ legkorlátalanabb hatalmu ítélőszéke ez. Jogrul, mint Önök maguk is megismerik, jobbadán fogalmok sincsen Önöknek, 's ugyan mi veszélyes, mint midőn joghoz nem értő testület jogkérdésben hoz határozatot? (Halljuk!) Ha az általam kívánt biztosság hamisnak nyilvánítandja vádatam, akkor nincsen olly lealázó meghunyászkodás 's olly nagy elégtétel, melyet örömet nem teljesínek. Én e' házban már igen sokat hallék vallásról ábrándozgatni; minő szenteskedéseket követnek el sokszor némellyek! Hol vannak most azon szentek? Miért nem lépnek elő, 's miért nem halasztják el kissé vasárnap iránti törvényjavaslatjokat, 's e' helyett miért nem buzognak inkább az örök Isten nevének szentesítése mellett? (Halljuk!) Még egyszer, Sir; én nem bántam meg semmit, én nem vonok vissza semmit. Keserű vagy sértő hanggal nem akarok élni. („Ó! Ó!“ a' tory padokrol. O' Connell zavartnak látszik, 's rövid szünet után így folytatja beszédét): „Is-métem, a' mit mondék, 's kívánám, hogy még szelidebben fejezhettém ki magamat hasonló értelműleg. Sir, én vizsgáló biztosság kineveztetése iránt tetszek ezennel indítványt.“ Az elnök: „O' Connell ur, e' ház szabályival ellenkezik biztosság-kinevezést kívánni, előleg tett jelentés nélkül.“ O' Connell: „Ha ez szabálya a' háznak, Sir, tehát ezennel jelentem, hogy holnap biztosság-kineveztetés iránt indítványt teendek.“ Russell: (az elnökhöz) „Sir, én indítványt teszek, hogy Önnek beszédét jegyzőkönyvbe iktassák.“ Az e' napi egyéb viták érdektelenek valának, a' felső ház pedig nem tartott ülést.

Londonban mart. Isőjén ment véghez a' maryleboni választó-kerületben a' jelölt-megnevezés Whalley Samu helyébe, kinek megválasztását jogtalanának nyilvánítá a' bíráló választmány. Az alkotványok Portland-téren valának föllállva 's a' szakadó eső daczára is, fölös számú közönség gyült össze. A' tory Teignmouth lord, 's Ewart és Thompson ezredes szabadalmú lobogó zászlókkal és harsogó zenével közelítének a' választási harcztérre, mint küzdők a' kövei méltóságért. A' zászlókarul és számtalan falragaszról következő fölíratok buzditák szavazásra az illető pártfeleket: „Szavazzatok Teignmouth lordért, a' királyné 's alkotmány barátjaért! — Szavazzatok Ewartért, a' néparatért, a' gabuatörvényt 's ablakadót megszüntetni törekvőért! — Mentsétek meg whig 's tory-uralkodástól a' várost; szavazzatok Thompsonért! Miután a' sheriff a' megvesztegetés elleni törvényt (bribery act) fölolvasta először Young álla föl 's Thompson ajánlá a' választóknak. „A' vitéz ezredes, mondá többi közt, valódi radical érzelmű; Ewart ur szinte szabadalmú férfi lehet ugyan, 's mint ollyant Liverpoolban talán isméri is, de Marylebonban nem tudunk róla semmit. Válasszanak a' gentlemanek olly férfit, ki helyzeti érdekeiket isméri 's előmozdítandja, 's illyen Thompson ezredes, ki annyira határozott ellensége az új szegényi törvénynek.“ (Tetszés) Murphy támogatá az előbbi szónok ajánlatát, 's így szóla: „Maryleboni választók, ti nem fogjátok, magatokat elanitatni, ha Teignmouth l. még olly igen erősíteni is, hogy ő valódi javító érzelmeket táplál kebleben. A' ns lord nem merészkedik őszintén nyilvánosítani benső érzelmeit 's gondolatit (Teignmouth l. „Azért is megteszem!) ő tes estül lelkestül conservatív, azaz mindent föntartani törekszik, mi az alkotmányban ros 's korhad, 's nem akarja megjavítani az egyház és országban uralkodó gyalázatos visszaéléseket. (Teignmouth l. 's a' toryk: „Nem, nem!“ a' szabadalmú; „Igen, igen!“ 's dörgő guny.) Hogy lord a' ns lord, az a' maryleboni választóknál nehezen fog ajánlásaul szolgálni. (Tetszés 's kacaj.) De most valóságos ellenségekre térek, a' whig-radical Ewart-ra. A' whigek már nyolcz év óta tartják kezeikben a' kormányt 's ugyan mit tettek? Mit eszközölének ki e' hazza szorgalmas dolgozó osztálya millióinak javára? („Semmit!“) E' férfi, Ewart Vilmos, mint volt liverpooli követ, határozottan buzgott azon kegyetlen rendszabály, a' szegényi törvény mellett, mit a' whigek hozának szőnyegre 's toryk küzdék ki. (Halljuk! Halljuk!) Mutasson csak egy esetet Ewart ur, melyben böcsületesen segíték whigek a' radicalokat. („Noha!“) A' radicalok most tulajdon ösvényen készülnek haladni (Halljuk!) Föltűztük a' gyökeres javítás zászlaját, 's azért ünnepelesen fölszólítom a' népet Thompson ezredes melléti szavazásra, ki mindenkor hív néparat volt, 's nem szövetkezett soha a' ros csuszó whigekkel, kik sem hidegek, sem melegek, hanem nád gyantát ingadoznak, merre a' szél lengeti őket. 'S ő mindig a' szegénység jogait szokta védeni. (Halljuk!) Hallottatok valaha a' kaponyatáról? Vizsgáljátok meg figyelmesen a' vitéz ezredes kaponyját, 's hasonlítsátok össze Ewartéval; ha valaki közületek tudja, hol fekszik a' kétszínűség jele, bizonyosan megtalálndja ezt Ewart kaponyján. (Kacaj.) Én gyűlölöm a' torykat 's whigeket, és whigeket 's torykat; le mindnyájokkal, 's éljenek a' radicalok!“ (Harsogó tetszés.) Még néhány szónok nyilatkozték hasonló értelemben, 's végre maga Thompson ezredes szólalt meg. Számtalanszor tetszéstül félbenszakasztott beszédében, leginkább arra figyelmezteté a' közönséget, mikép fejezé ő ki magát Canada ügyében a' ministerség iránt. Ezután a' másik két jelöltre kerülén a' sor, ezek is majd egészen hasonértelműleg nyilatkoztának 's általányosan javítási ígéretekkel törekvének pártjokra buzditani a' választókat. Tehát radical, whig, 's tory jelölt mind ugyanazt ígérték! Teignmouth l. ki sokáig nem juthata szóhoz az ellenző párt kiáltozási miatt, végre így kiálta föl: „Gentlemanek! Én kevély vagyok a' reformer névre. (Kacaj 's zúgás.) Gentlemanek, e' másik két ur nem reformer, hanem zendülő, kik egyházat 's kormányt akarnak fölforgatni, és az országot polgárháboru iszonyu örvényibe taszítani. (Zúgás.) Én nem harezolok okaik ellen; ők magok is elesábitattak, 's most esábitók akarnak lenni. (Leírhatatlan lármá.) Holnap lesz az elhatározási pillanat, maryleboni választók! Hála Istennek! ninc még tiúkos szavazásunk! (Kiáltás: „Le a' toryval!) Ti megteenditek kötelességeket!“ Ewart nyugalmash hangon szóla, mondván, hogy tudja, miszerint a' szabadalmú választók nagyobb része őt pártolja, 's valóban ő mellette legtöbb kéz is emelkedek. Teignmouthért pedig alig 50. Ez 's Thompson

Thompson ezredes tehát polt (írásbani szavazást) kívánta, mely más napon ment véghez. — A Globe rosálja, hogy a lengyel menekvők választmányára felszólítást bocsátott a választókhoz, melyben „szerencsétlen hazájok nevében” Thompson ezredest ajánlák megválasztatni. Az említett miniszeri lap tanácsolja a lengyeleknek: ne avassák magukat Anglia helpolitikájába. Ha továbbra is megtartani ohajják a kormány pártfogását. — Másnap Teignmouth l. csakugyan 362 szónyi többséggel követte. Mellette 4225 választó szavazott; Ewart 3856 s Thompson csak 211 szótat kapott. Mi a toryk győzelmét illeti egy illy szabadelmü kerületben, annak okát még eddig világosan nem tudhatni. Hihető azonban, miszerint sok whignek nem tetszett Ewart szoros barátsága Hume-val, a lordot pedig azon személyes fiztelet segíté czélhoz jutni, melyet magának Maryleboneban szerezni szerencsés volt, s néhány száz tulzó radical, látván, hogy Thompson nem győzhet, inkább a toryt segíték szavakkal, csak hogy a whigek ne juthassanak diadálhoz. — Shiel ismét megválaszták Tipperaryban; de ellensúlyd James Graham is újra parlamentbe jött. A választás után Thompson ezredes következő iratot bocsátott az érte szavazott 241 radicalhoz: „Gentlemanek! Igénytelen helyzetünket tökéletes sikerrel védelmeztük. A whigek tudtukra adák azon veszélyes titkot, hogy a radicalok megegyezése nélkül egy sem juthat közülök követségére. Ha a whigeknek van okuk inkább tory megválasztatását kívánni, mint radicalét, úgy a radicalok is inkább adhatják szavukat torynak, mint whignek. — Shiel ismét megválasztatása ellen pörf szándékozik indítani a tory Barton. — Az előbbi választásnál még azon körülmény tánt ki, hogy a lord mellett számos asszony emelé föl kezét. —

London, mart. 3kán: Canadai lapok szerint számos hivatalos irományok vannak utban Anglia felé az éjszakamerikai angol tartományokból s közülük a canadai alsó- s felsőház fölirata is Fr. Headhez, melyben azon irományokat kívánják előterjesztetni, miknek következtében lemondani volt kénytelen Head a felső-canadai kormányzóságrul. Head e kívánatot nem teljesíté, mivel szerinte tartományi parlamentnek nincsen joga annak bírálataba bocsátkozni: miért hasonla meg egyik vagy másik tisztviselőjével a kormány. A felső-canadai lázadást leginkább a télrögön bekövetkezett enyhülésé segíté elnyomni, mivel a jégvidék föl-szabadult folyamok minden felől utat nyitának a katonaszállításnak, s a zendülők igen igen gyéren valának ellátva fegyverrel illy roppant erőnek hathatósan szembeállhatásra. — „Ringdower” angol hajó „el Vencedor” spanyol rabszolga-kereskedő hajót elfoglalván, számos szerencsétlen feketét szabadíta meg az undok rabigától. — A Temze-Tunnelben hatalmasul megy előre a munka. A folyamagy utolsó berokadta óta már 14 lábnyira haladtak a dolgozók. Két fegyveres hujó horgonyozgat azon hely közelében, hol most a munkások dolgoznak, s más hajókat távol tartanak onnan. Ha folyvást a mostanihoz hasonló gyorsasággal haladand előre itt a munka, úgy a jövő nyár folytában a middlesex-i part alá fog érkezni az üregvonal, s akkor már többé nem rettegetni beomlás-tul. —

Molesworth W. az alsóházi radical követek közt majd azon helyet foglalja el most, melyet a Spectator a radical lapok közt. Mindketten azon szemrehányást valának már kénytelenek hallani tulzó szellemű irányuk miatt, hogy egyenesen a toryk részire dolgoznak szabadelmüségü népszerű alarez alatt. E vádat Molesworthnak a gyarmatminister ellen fölhozott ismét indítványa miatt most újra szőnyegre keríti a Courier, mondván: „A tisztas baronet ez indítványával csupan személyes érdeket akar kivilhatni. Kalandos vállolatát néhány pártive is fogja ugyan támogatni, de még sokkal több tory, s így majd azzal menthetendü magát, hogy két párt támogatván indítványát, az teljességgel nem lehet csupan személyes érdekü. Lehet azonban még az is, hogy mellesleg egy kabineti tagnak megbuktatásával az egész ministerséget széllyel akará robbantani s mellékajón a torykat polezra juttatni. Ha valóban ez czélja, úgy csakugyan nem lehet gyalázatosabb színváltoztatást gondolni, főleg olly férfinál, ki olly annyira igényli a lovagi rendilhetetlen batorságot. Ha épen kedve van hasznos szolgálatokat tenni a toryknak, ám mondja ki világosan saját s némely barátinak véleményét, s mellőzve tekervényes ösvényeket, egyenes uton hozza be indítványit, mikkel Melbourne ministersége ellen megrendíteni szándékozik a nemzet bizodalmit. Ha polezra akarja juttatni a torykat, bocsássa be öket nyilvánosan elől, mikép férfiakhoz illő.” — Stevenson, az éjszakamerikai egyesült szabad tartományok követe Londonban, a Maine tartomány s éjszakamerikai angol birtok közü határvillongás iránt hivatalos jelentést intéze Palmerston lordhoz, melynek a Globe következő kivonatát közli: „Alulirt emlékezteti Palmerston lordot az olly rég függőben álló villongás végképi elhatározatásának sürgető szükségire, s azon igen fontos okokra, mik határozottan kívánják az eddig e tárgyat bilinesekben tartott akadályok elhárítását, mivel számtalanszor surlódások történnék az illető szélek közt, s majd egyik majd másik rész gyakorolja a felsőségi hatalmat e kérdéses tartományrészben. Egyszermind pedig ismétli a lordnak, miszerint az egyesült szabad tartományok elnöke élénkül folyvást béke utján kívánja eligazítani e villongást, s ezt minélelőbb ohajja megtörtéendőnek, mi okból kéri az angol kormányt gyors válaszáért a még 1836ban hozzá intézett e tárgybani javaslatra. Végzetül parancsot kapott az alulirt kinyilatkoztatni, miszerint az elnök reményli, hogy a brit kormány, ha nem találna elfogadhatónak az érintett javaslatot, tüstint mást készitend, mely képes legyen e kedvelen villongást barátságosan elintezni. Aláír. Stevenson.” —

FRANCZIA ORSZÁG.

Paris, mart. 2án: Eszterházy hg mindjárt ide érkezte után magányos udvarlásón volt a királynál, mely egy óránál tovább tartott. Azután pedig a miniszerelnökkel vala két hosszas tanácskozása, ki őt viszonlátogatással tisztelé. A politikai hírgyártóknak e hosszas beszélgetések minden féle mendemondára szolgálnak alkalmul. — Haytiból jan. 11ikeig terjedő híreink érkeztek, s azok szerint akkor a franciaia hajócsapat még nem jelent meg Port-au-Princeben. Egyébiránt Haytiban legnagyobb fészültséggel várják a franciaia kormány-biztosak megjelenését, s az ottan lakó

francziákban eleinte nem csekély aggságot szült annak megzondolása, mire vetemilhetend Haytiban a föllingerült nép, hallván a franciaia hatalom közelgését. Mondják, Boyer elnök maga fölszólítá a lapszerkesztőket, ne emlitének soha a közelgő franciaia hajóhadosztályt, hanem csupan a franciaia kormánybiztosak közelgéséről szóljanak. — A franciaiaországi utak, csatornák, nyilvános épületek st. cf. a legközelebbi tíz évben következő roppant pénzmenyiséget nyelendnek el. Országutak 200 millió frankot, csatornák 600, folyamok 162, kikötő-javítások 70, vasutak 900, hidak 450, tartományi utak 213, mellékutak 400, egyes vállalkozó társulatoknak 300, s így összesen 3555 millió frankot. — Legközelebb vasárnap az elyziumi mezőkön számos mérnök jelenléiben igen érdekes mutatványnak valánk tanuji. Laignel mérnök ugyanis azon rendkívül fontos találmánnyal lépett föl, mely szerint vasutakon a kocsik igen kis terén minden veszély nélkül ide s tova fordíthatók külön kanyarulatokban. A próba igen sikerült, s teljes mértékben megnyeré a jelenvölt mérnökök helybenhagyását. — A Hubert-féle pörben hír szerint igen fontos felfödözéseket tön legujabban a rendőrség bizonyos személy befogatása által. Ennek következtében ismét több házat megmotosztatott a rendőrség, s több elfogatás is történt, részint Parisban, részint az alsó-szajnai megyében. — A touloni hadi, gőz-és szállító hajók parancsot kaptak 6-7 ezer embernek Afrikába szállítására készen tartakozni.

N É M E T O R S Z Á G.

Göttinga, febr. 23án: Köz híren forog, hogy Nieper hildesheimi, Meyer dr. lüneburgi követek, és Buddenberg ügyvéd s Vichelmann parasztság képviselőji minden új alkotmány ellen ellenmondást nyujtanak be s Hannoverát azonnal odahagyják. E szerint tehát az ország egy nagy városának sem lenne képviselője; nem Hannoverának, mert Meyer városbíró megválasztatását egy kabineti leirat elörleszté; nem Göttingának, mert a választott követnek nincs engedelmé odautazhatásra; nem Georgia Augustának (a göttingai tud. egyetemnek), mert a választott képviselő megköszönvén a bizodalmit, el nem fogadá a követséget; nem Osnabrück városnak, mert nem választá követet; nem Lüneburg s Hildesheimnak, mert követei ellenmondást nyujtanak be s a gyűlés törvényességét kérdésbe vonák; nem Mündennek, mert nem választá követet. A 2dik kamra áll 9 szerzet s papi hatóság, 33 város, s 31 földbirtokos követeibül, ez utóbbiakhoz értetnek a parasztsági követek is, összesen tehát 73bul; sem gyűlést nem tarthatnak, sem határozatot nem hozhatnak, míg a kamrai tagok fele nincs jelen. 73nak fele 37. Magányos hírek szerint bizonyosan tudják, hogy Hannoverában most 55 második kamrai követ van jelen, s heten elutazván közülök, csak 48 maradt: ha tehát e 48bul Schele miniszer javaslata ellen csak 12 szegülis, és szükség esetében kilép, valljon mi történik akkor? Hogy pedig annyi számú ellenző bizonytalészen, kitetszik az elnöki választásbul. Jakobi fő jogtanácsnok az előbbi miniszerseg tagja, ki az 1833ki országos alaptörvény hozásában részt vön, s ki mint követ az 1833ki törvény szerint ült a kamrában, lehetetlen hogy most lemondjon az ország alaptörvényéről. Egyébiránt őt olly férfiak ismerik, ki félelem nélkül védi azt, mi igazságos.

A hannoverai új alkotmányterv az 1833kibul sok pontot foglal magában; ellenben a RR. az adó törvényezikkét elfogadhatják vagy elvetethetik, de más tárgyakrul csak tanácskozási szavok van s nem is kötelek a kormány szemponktira ügyelni, hanem minden törvényt teljes hatalommal bocsáthat ki. Hallani továbbá, hogy a király az országos javak igazgattatását magához akarja vonni, a jövedelembül 2,300,000 tallért fizetendő a status-pénztárba. Ebbül lenne a háztartási költség s várépítésre évenkénti 80ezer tallér levonandó. Ha valamely eset által az országos javak jövedelmé csökkenne, a fentebbi 2,300,000 tallért megkevesbitetheti. A német szövetséghez ezen alkotmány biztosítékul meghívás bocsátatnék ki. — A hannoverai országgyűléshez tanácskozással követező tárgyak érkeztek: 1) Az új alkotmányi oklevél országgyűlési rendszabállyal. Az alkotmányról már elkezdé az első kamra tanácskozással az 1819ki rendszabály szolgáland alapul; 2) kir. leirat, mely szerint a fejedelmi biztosságok rendezése ezen országgyűlésre olly feltétek alatt nyilvánítatik elfogadhatónak, mint az 1832/33 ki országgyűlésen volt határozva. Ennek következtében Leist jogkancellaria-igazgató mint fejedelmi biztos megjelent a 2ik kamrában kormány-levelel; 4) kir. leirat, mely szerint a RR. megegyezése az országgyűlési s uti költségek fizetésire nézve az eddigi mód szerint a jelen országgyűlésen is megkivántatik; 5) kir. leirat, mely szerint a RR. felszólítatnak a személy s ipar-adóbul 102 ezer tallér-elengedésre, olly módon, hogy ez engedély a hat legalsóbb osztálynak legyen javára kizárolag s julius hóban egészen, augustusban pedig felét engedjék el ezeknek az illy adók fizetésibül; 6) kir. leirat törvényjavaslattal a tömlőözötetésről a rendőrségi munkaházakban; 7) kir. leirat, mely által a bérlakók eddigi véduri adójoktul fölmentetnek s e tárgybani törvényjavaslat. Az első kamrai határozat szerint a 2ik kamra közös biztosságra hivatik meg arról tanácskozással: valljon s mikép eszközölhetni azoknak közlését, melyek a RR. tanácskozással a közönségre nézve érdekekkel bírnak. — Az első kamrában 51 tag, a 2ikban 54 van jelen s így ebbül 19 hiányzik.

A hannoverai új alkotmányi oklevél 8 részbül s 142 szakaszbul áll. Az első rész 9 §aban e figyelemre méltó olvashatni: „A trónüreségkor a trónörökös közvetlenül föllép a kormányra, a nélkül hogy e végre más eselekvény kívánatnék. A király uralkodása kezdetét nyiltilével által tudatja, melyben szavát adja az országos alkotmány-fenntartásra. A király határozandja meg: mikor s mi módon vigyék véghez az alattvalók hódulásukat. A 2ik részben, mely általányosan az alattvalók jogáról s kötelességéről szól, a sajtószabadságrul szó sem téte-

ik. A 3ik rész a községek s testületekről, 4ik az egyházak, nevelőintézetek s kegyes alapítványokról szól. A köz országgyűlés egészen az 1819ki alkotmány szerint van némelly kivételekkel, az országgyűlés ülései három hónapnál szabály szerint nem tarthatnak tovább, s minden három évben a király hivandja össze. A 6ik rész az országos javakról, adórol s a status-adósságról szól; szerintök az orsz. javak igazgattatása a királytól függ; a RR. akarata nélkül ugyan az adót sem megváltoztatni sem a népre róni nem lehet, de az országos szükségek fűdőzésire megkivántató adókat a RR. nem tagadhatják meg; az adót három évre határozzák meg, s ha a RR. három év leforgása előtt a királytól indítványozott adó fránt meg nem egyeznének, akkor a régi adó mindaddig foly, míg ezen ügy alkotmányszerűleg el nem határozatik. A költségvetési vizsgálat a RR. jogai közé tartozik. Az országos költségeket főrészekben és sommáson kívánhatja ugyan a király a RR-től, de a mely az 1832kinél nagyobb nem lehet. A 7ik rész a felsőbb kormányhivatalokról s kir. szolgákról szól, a miniszterek hatáskörükre nézve egyedül csak a királynak felelősek. Kir. szolgákat, kik bírói hivatallal felruházottak, bírói ítélet nélkül sem elbocsátani, sem hivataljoktól megfosztani nem lehet. A 8ik rész az alkotmány biztosítékáról szól, három évig az alkotmány változhatatlan, azután pedig a király s RR. közös egyezése kívánatuk meg. Változtatást ezelő kamrai végzeményre a tagok három negyede szükséges s két negyednek a változás mellett kell szavazni.

H O L L A N D I A.

A 2ik kamrába febr. 27ikén következő törvényjavaslatok hozattak 1) a nemzeti adósság kamatainak tökéletes kifizetése ez évben; 2) Amsterdamiul Arnheimig vasútpálya építés; 3) ezen évi rendkívüli költségek, még pedig hadi költségül 9,387,700 fr., tengerészetre 750 ezer fr., mi miként a mult évben adófelvétel nélkül fog eszközöltetni. Mult évben a 2ik kamra oda nyilatkozik, miszerint többé rendkívüli hadi költséget nem határoz. Az idej rendkívüli hadiköltség egy millióval kevésb a tavallal, de a rendes 11 millió fr. Kamat-fizetésül a keletindiai gyarmatokra 8,500,000 fr. 5 pCentes adósság vétetik föl. Az amsterdami-arnheimi vasút 9 s az utrecht-rotterdami pedig 6 millióba kerülend. A haarlemi tenger-kiszáritásra 8 millió fr. kívánatuk.

B E L G I U M.

Brüssel febr. 13án. A követkamra febr. 8ki ülésében a leparólt italok adóztatása jöve szöbe, mert a k'nestár szükségéi bevétel-szaporodást kívánnak s tapasztalás tanúsítja, hogy a néhány év előtt adott pálinka-főzés engedélyek a koresmák szán át megszáporították az égett-borivás az alsóbb osztályra ártalmas befolyást gyakorol s még ártalmasab következménytül félhetni. A pénzügy-minister már jóval ezelőtt ez új adómenet állandó s a koresmárosoktól évenkénti fizetésben indítványozá megvétetni; de nem számítá ki, milly befolyásu az illy adóemelése követválasztásra. Belgium 85 ezer választót számlál, italmérick (csaplárosak) 60 ezernél nem kevesebk. Hány jutna ezek közül, kik ritkán tartoznak a művelt osztályhoz, az adóemelést által a választók sorába? mi aligha kiszámítandó különös kutatás nélkül, de minden esetre a választók közti arányban tetemes változást szűlne. A minister tehát oda nyilatkozik, ha azt fogná határozani a kamra, hogy az új adóval a választási arány is javaslatba hozassék, inkább kész visszavonni a törvényezikket, mert nincs elkészülve, azon határról, melyet a választási arány-változtatás szűlheme, biztos ítélet-hozásra. Az alkotmány s választási törvény szerint a választási pénzt csak rendes és parancsi adók képezik; tehát most az a kérdés: vajjon ezen új adó illyes nemü e? s két napi vita után 44 szóval 24 ellen az lön határozattá, miszerint ezen adóemelést alakjára hasonló a rendes adókhoz, de lényegesen, mint italadó, a választási pénzre semmi befolyással nem bír. Szavazatok 30 követ hiányzott, kik a többséget jelenlétükkel még inkább biztosítottak volna.

Brüsseli levelek szerint febr. 17erül: „Vandeweyer az Angolország-gali kereskedési szerződés elcmunkálatin dolgozik. Ezzel azon egyezkedés lesz összekötte, miszerint London és Ostende között (mások szerint Dover s Antwerp között) naponként gőzös járjon. Az utóbbi maj. Ijén veendő kezdetét s akkor a sürgönyök Lüttichig vasuton szállítatának. Lehonak Berlinbe küldetése ezzel össze van kötve.— A követkamra most egy u. esküttörvényezési törvényjavaslatról tanácskozik.

O L A S Z O R S Z Á G.

A toscanai n'gné lyánya febr. 12én a keresztiségben Maria, Krisztina, Annunziata, Luisa, Anna, Guiseppe, Giovanna, Agata, Dorothea, Filomela neveket kapott.— A kölni ügyről bármennyi hírt közöljenek is a külföldi lapok, azok nem egyebek pusztá gyánításoknál, mert ezen ügyben a legnagyobb titkolózás uralkodik. —

A Fränkische Merkur szerint Nápolybul febr. 13árul, fontos hírek érkeztek, melyek szerint Szieziliában új zajongás ütött ki; Károly hg Malabul Szieziliának Nápolytul elszakadásán dolgozik és Szieziliában igen sok követőre talál. — Ugyanazon lap Palermobul febr. 4erül levelet közöl, mely többjükközti ezt mondja: „Utezáink kihaltak; a szep város, mely már alig számlál 150 ezer lelket, olyan esendben van, melyet az elfogult is szerencsétlenség jóslatának tekinthet. A haza s nyilvános rend barátai méltányolják a kormány rendszabályit, bár néha kelletnél is szigorúbbak valának, melyekkel a királyi kormány a legujabb epevési kicsapongások után a tartomány létegesítését vevé czélul, ebben pedig sok akadályra fog találni a kormány, ide nem számítván azon gyűlöletet, melylyel e sziget lakosi viseltetnek a szárazföldiek ellen. Minden kormányhatóságot megváltoztattak, a szokott rend s módszer helyett újak létesítettek, még a testületek belviszonyiba vágó újítások sem maradtak el s mind ennek valóítására a népet félelembe ejték. Nincs az egész szigeten pout, hol kisebb vagy nagyobb rablócsapatok ne dulongnának; várak

és zárdák kirabolatása falukon, orgyilkolások s merész lopások a városon mindennapi divatnak, nem esatlakozik-e majd ezekhez az elégtelenség nagy tömege s nem tizik-e ki végre a zendülés zászlóját? Ez az, mi a szigetbelieket méltó rettegésben tartja.“ — Nápolyban febr. 13-14 éjszakai iszonyu orkán dühöng, mely több százezer for. kárt okozott a kikötőben — Messinából egy napolyi hajótörésről tudósítanak, melyen 200 utjonez volt, s közülök egy sem szabadult meg; de némellyek e hírt kétségbe vonják.

A nocerai vasuton szorgalmasan dolgoznak, 1840ben készen lenend. — Messinai levelek szerint az időjárás igen hideg és sok hó esik.— A pápa febr. 15én tarta nyilvános consistoriumot, melyben az új bíbornokok először jelentek meg s bíbornokkalapot kaptak.

L E N G Y E L O R S Z Á G.

Charomanszky Szaniszló varsói érsek febr. 20 éjjelen minden betegség nélkül hirtelen meghalt s 23án a kereszt-egyházba temetteték el.

S C H W E I Z.

A Bazel tartományi kormány az utánnomási társaság ellen erős szabályokat veszen foganatba, így az alschwyli társaságnak Schiller utánnomátását a nyomtatványok elkoboztatása s a könyvnyomóintézet végképeni elzáratása mellett tilta meg. Remélhetni illy erős rendszabályok mellett, Schweizbul ki lesz irtva az utánnomás véikes intézete.

T Ö R Ö K O R S Z Á G.

Konstantinápoly, febr. 12én: Syriában mindenütt köz föllázításra szemlélnék elcmunkálatokat. A drúzok már valóban fel is zendültek, az egyiptusi csapatokkal egy párszor összeütköztek s majd mindig győzőkkelének. A minap 130 rozsul fegyverzett drúz 300 főnyi egyiptusi csapatot tönkre tett s több katonán kívül a vezérül ezredest is megölt. Ibrahim basa ez esetet hallottára dühöng s mindent rombolással s megsemmítéssel fenyeget; ha a drúzok most elegendő hadiszerezzel bírnának, M. Afri könnyen eleshetnék Syriatul. Az egyiptusi seregnek elégtelenség uralkodik rozsz zsold, rozsz élelem, rozsz ruházat miatt; szökés a katonaságnál rapirenden van, s nem régiten Mahomet basát Alinak legkedvesb bíbornokát, saját katonáji ölték meg. Mindenki ohajtja tudni, milly befolyásu a dolgok illy menete a portára. Különös, mint némellyek hírlik, hogy M. Alit Oroszország biztagatja nagyravagyási terveinek valóítására. Egyébiránt a kelet politikája egy pár év óta fölötté változott.

A smyrnai lap jan. 20árul Ibrahim basa seregszaporítási következő módját közli: „Aleppoban azon hír terjenge, miszerint a törökök közelednek. Ibrahim az ör-sereggel elvonult. Később csakugyan egy török öltözetü csapat mutatkozék, ez kicsalá a lakosokat házaikból s a velt szabadítókat örömszajjal fogadák. Ekkor visszatért az egyiptusi ör-sereg is s körülfogá a megcsalódtakat; 2800at a néptömegből a katonák közé osztának szét, a többi 2200nak ki kelle magát váltani.“

A M E R I K A.

Az északamerikai hatóságok szigoron kezdenek örködni a semleg fentartása felett; a határszélek tiszteli buzgón elkobozzák a zendülők számára szánt élelmi s más szereket. Így például a buffaloi vámfelügyelő Savannah shonert lefoglalá, mert a lázadókknak Niagarabul Erietaván keresztül hadiszert akart szállítani. — Ujyorkba Hoskies nevü hadnagy érkezék a nagy gőzös elfogadására rendeléseket teendő, mely, köz hír szerint, aprilban fogja tenni Bristol s Ujyork közötti próbautját. — Az ujrleansi hajóműhelyben jan. 23án Marmora gőzös tűzáldozatá lön. — Troybul (határhelységből) következő irak: A canadai zendülők számára fegyverszállítás végett az északamerikaiak különös ármánnyal éltenek. A lowelli gyárakban (Massachusetts statusban) sok alsó-canadai lány dolgozik. Ha meghalt közülök valaki, gyakorta tetemül átküldék a határon rokoninak temetésül. Mult nyáron igen sok koporsót vittek át a határon, néha egyszerre három is, millyl azon hír tömadott, hogy Lowellben iszonyu dögvész dühöng. Végre a városok gyanuból felnyitának egy illyes koporsót, s benne halott helyett ölgyuesőt, puskát, pisztolyt, s kardokat találtak.

Ujyorki lapok szerint febr. 1jeig Washingtonban azon hír kering, hogy Dickerson tengerésztioknok benyujtá elbocsátatási kérelmét. Van-Euren odanyilatkozik, miszerint kész az egész kabinet elbocsátatását is elfogadni.— A földék eladási törvényezikket, az ugynevezett „Squatting bill“t 30 szóval 18 ellen elfogadá a tanács. Clay, a whig pártnak vezére, egy levelező szerint ugy küzdött ellene mint oroszlan; e t. ezikk monda a többi közt csalás s rablásnak nyit ajtót. Így Jawayben 30 ezer gyarmatos közül nagyobb rész földtözsérelti ügyész; a tanács fele s a követház több tagja is illy squatter.— Az állandó sereg-szaporítás 7 ezredből álland. A tanács előtt egy katonai tisztikar-szaporítást s létegesítést ezelő törvényezikkel fekszik. Most van ideje a sereg- s hajóságerősítésnek. Az ország érett, a congressus pedig kész e rendszabályokra.

Ujyorki lapok szerint Washingtonbul febr. 7erül Linn, missourii követ, a tanácsban olly törvényezikket indítványozott, miszerint az egyesült statusok Columbia folyam elfoglalását jogosnak nyilvánítsák, ez által a szabad tartományok s brit kormány közti kérdés Oregon birtokra nézve el lenne háritva. Linn e törvényjavaslatot a katonai biztossághoz kíváná utasítani; mit Benton, a katonai biztosság elnöke, szerényen elháritván, egy különös biztosságot, Linn elnöklété alatt, hozott indítványba, mi határozattá is lön. A congressusnak folyást kérelmek nyujtatnak be Texasnak az egyesült tartományokkall összeesatoltatása ellen. A Columbia kerületbeli rabszolgaság-előrlés mellett kérelmek olvasatlanul tétetnek a ház levétarába. — Az egyesült status tengeri ereje hét sorhajó, tíz fregát, nyolcz schooner, egy lapos (rasirtes) sorhajó, tízennégy korvet, négy brig s öt gőzös. — Baltimoreban febr. 3án Cooke színháza s c'rcusa több szomszéd épülettel elégett, a kárt 120 ezer dollarra becsülik.